

DZIEŃ POSTU I MODLITWY — ZAKOŃCZENIE 10 DNI MODLITW

Lekcja 3 — 18 stycznia

OD TAJEMNICY DO OBJAWIENIA

SOBOTA (PO POŁUDNIU) — 11 stycznia

STUDIUM BIEŻĄCEGO TYGODNIA: Dn 2,1-16; Dz 17,28; Dn 2,17-49; Ps 138,1-8; J 15,5; Pwt 32,4; 1 P 2,4.

TEKST PAMIĘCIOWY: „I zaczął Daniel mówić tymi słowami: Niech będzie błogosławione imię Boga od wieków na wieki, albowiem do niego należą mądrość i moc” (Dn 2,20).

W wodach wokół Grenlandii pływają góry lodowe różnej wielkości. Czasami zdarza się, że mała góra lodowa płynie w jednym kierunku, podczas gdy wielka góra lodowa płynie w przeciwnym kierunku. Dzieje się tak dlatego, że wiatr popycha małe góry, podczas gdy te duże poruszają się z biegiem prądów oceanicznych. Gdy rozważamy powstanie i upadek państw w dziejach świata, widzimy wpływy podobne w działaniu do wiatrów i prądów oceanicznych. Wiatry symbolizują wszystko to, co jest zmienne i nieprzewidywalne, jak ludzka wola. Ale oprócz tych zmiennych i nieprzewidywalnych sił działa także inna siła, potężniejsza, bardzo podobna do niewidzialnego oceanicznego prądu. To Bóg realizuje niezawodnie swoje mądre i suwerenne zamiary. „Na podobieństwo gwiazd krążących po rozległych obwodach wyznaczonych im dróg Boże cele nie znają przyśpieszenia ani opóźnienia”¹. Choć powstanie i upadek państw, ideologii i partii politycznych wydaje się zależeć wyłącznie od woli ludzi, to jednak 2. rozdział *Księgi Daniela* wskazuje, że to Bóg Niebios kieruje historią ludzkości aż do jej wielkiego finału.

¹ Ellen G. White, *Życie Jezusa*, Warszawa 2018, wyd. 16, s. 22.

Przeczytaj Dn 2,1-16. Wobec jakiego kryzysu stanęli Daniel i jego towarzysze w związku z proroczym snem danym przez Boga królowi babilońskiemu?

W starożytnym świecie sny traktowano bardzo poważnie. Gdy sen wydał się wzbudzać obawy, mógł być oznaką nadchodzącego nieszczęścia. Tak więc jasne jest to, dlaczego Nebukadnesar tak przejął się snem, który bardzo go zaniepokoił, a którego — co gorsza — nie zapamiętał. Babilońscy specjaliści byli przekonani, że bogowie mogą im objawić znaczenie każdego snu, ale w przypadku tego snu króla nie mogli nic zrobić, ponieważ król nie mógł im opowiedzieć, co mu się śniło. Gdyby przedstawiono im treść snu, wymyśliliby jakieś wyjaśnienie, które spodobałoby się królowi. Ale w tej wyjątkowej sytuacji, ponieważ nie potrafili odgadnąć, co przyśniło się królowi, musieli przyznać, że „nie ma drugiego takiego, kto by tę rzecz królowi oznajmił, oprócz bogów, którzy nie mieszkają wśród ludzi” (Dn 2,11).

Król, rozgniewany odpowiedzią mędrców, rozkazał, by wszyscy oni zostali zgładzeni. Takie okropności były niemal normą w starożytnym świecie. Źródła historyczne świadczą o tym, że król Dariusz kazał zgładzić wszystkich swoich spiskujących magów, a król Kserkses skazał na śmierć inżynierów po tym, jak zawalił się most, którego budową kierowali. Gdy Nebukadnesar wydał ten okrutny rozkaz, Daniel i jego towarzysze właśnie ukończyli królewską szkołę i zostali przyjęci do grona doradców króla. Dlatego wyrok śmierci dotyczył także ich. Oryginalny język tego fragmentu księgi sugeruje, że wyrok miał być wykonany niezwłocznie, a więc Danielowi i jego przyjaciołom pozostało niewiele czasu. Ale Daniel „mądrze i roztropnie” (Dn 2,14) zwrócił się do Ariocha, dowódcy mającego kierować egzekucją. Dzięki temu Danielowi udało się uzyskać u króla chwilowe odwołanie wyroku w celu wyjaśnienia tajemnicy królewskiego snu. Ciekawe jest to, że choć król oskarżył swoich magów, iż grają na zwłokę, to jednak przystał na propozycję Daniela. Daniel z pewnością przyznał rację magom, iż nikt z ludzi nie może wyjaśnić tej tajemnicy, ale wiedział także, że Bóg mógł objawić zarówno treść snu, jak i jego interpretację.

Teolodzy mówią o immanencji Boga, to znaczy o tym, że choć Bóg nieskończenie przewyższa wszystkie swoje stworzenia, to jednak może i chce być im bliski. Czego fakt, iż Bóg dał proroczy sen królowi Nebukadnesarowi, uczy nas o tym, jak Bóg pragnie być bliski każdemu z nas? (Zob. także Dz 17,28).

Daniel wraz z trzema towarzyszami udali się na modlitwę, wiedząc, że jeśli Bóg nie objawi im snu króla, wszyscy zostaną straceni. Gdy stajemy wobec poważnego problemu, także powinniśmy uznać, iż Bóg jest zdolny nam pomóc.

Przeczytaj Dn 2,17-23. Jakie dwa rodzaje modlitwy zostały wspomniane w tym fragmencie księgi?

W rozdziale tym wymienione są dwa rodzaje modlitwy. Pierwszy rodzaj modlitwy to prośba skierowana do Boga o objawienie treści snu i jego wykładu (zob. Dn 2,17-19). Słowa tej modlitwy nie zostały podane, ale dowiadujemy się, że Daniel i jego przyjaciele „wybłagali u Boga niebios miłosierdzie z powodu tej tajemnicy, by nie stracono Daniela i jego towarzyszy wraz z pozostałymi magami babilońskimi” (Dn 2,18). Gdy się modlili, Bóg wysłuchał ich błagania i objawił sen króla oraz wykład tego snu. Możemy być pewni, że gdy prosimy u Boga Niebios o miłosierdzie, nasze modlitwy także zostaną wysłuchane — choć być może nie w tak dramatyczny sposób — bo Bóg Daniela jest też naszym Bogiem.

W odpowiedzi na wysłuchanie ich prośby przez Boga Daniel i jego towarzysze wnieśli modlitwę dziękczynną i pochwalną. Chwalili Boga za to, że jest źródłem mądrości, oraz za to, że panuje nad przyrodą i losami ludzkości. Z tej modlitwy możemy wyciągnąć ważną lekcję. Gdy się modlimy i prosimy Boga o wiele rzeczy, jak często dziękujemy Mu i chwalimy Go za to, że nas wysłuchał? Doświadczenie Jezusa z uzdrowieniem dziesięciu trędowatych jest trafną ilustracją ludzkiej niewdzięczności. Z dziesięciu uzdrowionych tylko jeden powrócił „i oddał chwałę Bogu” (Łk 17,18). Reakcja Daniela i jego przyjaciół na modlitwę wysłuchaną przez Boga nie tylko przypomina nam o doniosłości dziękczynienia i oddania chwały dla Niego, ale także ukazuje Jego charakter. Gdy modlimy się do Boga, możemy ufać, że uczyni On to, co naprawdę jest najlepsze dla nas, a więc zawsze powinniśmy Go chwalić i dziękować Mu.

Przeczytaj 138. rozdział *Księgi Psalmów*. Czego możesz się nauczyć z tej modlitwy dziękczynnej i jak może ci to pomóc nauczyć się pamiętać o wdzięczności dla Boga w każdych okolicznościach?

Przeczytaj Dn 2,24-30. Co Daniel mówi tutaj i dlaczego ważne jest to, byśmy o tym zawsze pamiętali? (Zob. także J 15,5).

W odpowiedzi na modlitwę Bóg objawił treść snu i jego interpretację. Daniel nie wahał się powiedzieć królowi, że wyjaśnienie tajemnicy pochodzi od Boga Niebios. Przed przedstawieniem treści snu i jego znaczenia Daniel wspomniął o tym, o czym król rozmyślał i co niepokoiło go, gdy tamtej nocy nie mógł zasnąć. Ta informacja o niecodziennych okolicznościach nadawała wiarygodność przesłaniu, gdyż nikt prócz króla nie mógł wiedzieć o stanie jego umysłu minionej nocy, jeśli nie zostało mu to objawione w nadprzyrodzony sposób. Gdy Daniel zaczął opowiadać treść snu, ryzykował wywołaniem kolejnego kryzysu, gdyż sen niekoniecznie musiał być dobrą nowiną dla Nebukadnesara.

Przeczytaj Dn 2,31-49. Co według snu miało się stać z królestwem Nebukadnesara?

We śnie Nebukadnesar ujrzał ogromny posąg, którego głowa „była ze szczyrego złota, jego pierś i jego ramiona ze srebra, jego brzuch i jego biodra z miedzi, jego golenie z żelaza, jego nogi po części z żelaza, po części z gliny” (Dn 2,32-33). Potem kamień „uderzył ten posąg w nogi” (Dn 2,34) i cały posąg rozsypał się w drobne kawałki, które zostały rozwiane przez wiatr niczym plewy. Daniel wyjaśnił, że poszczególne materiały, z których składał się posąg, oznaczają kolejne królestwa, które będą następować jedno po drugim w biegu historii. Dla Nebukadnesara przesłanie było jasne:

— Babilonia, przy całej jej potędze i chwale, przeminie i zostanie zastąpiona przez inne królestwo, po którym przyjdzie kolejne, aż w końcu powstanie zupełnie inne królestwo — wieczne Królestwo Boże, które nigdy się nie skończy.

Pomyśl, jak przemijające i nietrwałe jest wszystko to, co ludzkie. Czego ten fakt uczy nas o nadziei, jaką mamy w Jezusie i tylko w Nim (zob. J 6,54; 2 Kor 4,18)?

Przeczytaj jeszcze raz sen i jego wykład (zob. Dn 2,31-49). Czego uczy to nas o wiedzy Boga sięgającej w przyszłe dzieje świata?

Proroctwo przekazane za pomocą snu Nebukadnesara stanowi ogólny proroczy plan i jest miarą służącą interpretowaniu bardziej szczegółowych proroctw 7., 8. i 11. rozdziału *Księgi Daniela*. Ponadto 2. rozdział *Księgi Daniela* nie jest proroctwem warunkowym. Jest to proroctwo apokaliptyczne — bezwarunkowa przepowiednia tego, co Bóg przewidział i co z pewnością się spełni.

1. Głowa ze złota oznacza Babilonię (626-539 p.n.e.). Rzeczywiście, żaden inny metal nie mógłby symbolizować potęgi i bogactwa imperium babilońskiego tak trafnie jak złoto. *Biblia* określa Babilon jako „złote miasto” (Iz 14,4 UBG). Nazywa go też „złotym kubkiem w ręku Pana” (Jr 51,7; por. Ap 18,16). Grecki historyk Herodot, żyjący w V wieku przed Chrystusem, napisał, że Babilon wręcz kapał złotem.

2. Piersi i ramiona ze srebra to symbol Medii-Persji (539-331 p.n.e.). Jak srebro ustępuje ceną złotu, tak imperium medyjsko-perskie nigdy nie osiągnęło splendoru imperium babilońskiego. Ponadto srebro jest trafnym symbolem Persów, którzy pobierali podatki właśnie w srebrze.

3. Brzuch i biodra z miedzi symbolizują Grecję (331-168 p.n.e.) W Ez 27,13 Grecja została przedstawiona jako dostawca miedzianych naczyń. Grecy żołnierze byli wyposażeni w broń i zbroje wykonane z brązu¹. Ich hełmy, tarcze i topory składały się z mosiądzu². Herodot napisał, że egipski faraon Psammetych dostrzegł w greckich piratach zmuszonych wylądować w Egipcie wypełnienie wyroczni, która zapowiedziała, że „od morza zjawiają się spiżowi³ mężowie”⁴.

4. Golenie z żelaza to trafny symbol Rzymu (168 p.n.e.-476 n.e.). Jak wyjaśnia Daniel, żelazo oznacza druzgoczącą moc imperium rzymskiego, które trwało dłużej niż którekolwiek z poprzednich królestw. Żelazo to metal bardzo trafnie przedstawiający Rzym.

5. Stopy po części z żelaza i po części z gliny symbolizują podzieloną Europę (476 n.e.-powtórne przyjscie Chrystusa). Mieszanina żelaza z gliną to trafny obraz tego, co stało się po rozpadzie Cesarstwa Rzymskiego. Choć podejmowano liczne próby zjednoczenia Europy — od małżeńskich aliansów między królewskimi dynastiami po współczesną Unię Europejską — podziały i brak jedności panowały nieprzerwanie wśród państw i według proroctwa pozostanie tak aż do ustanowienia wiecznego Królestwa Bożego.

¹ Brąz — stop miedzi z cyną lub innymi metalami. Zawartość miedzi w brązie wynosi 80-90% wagi stopu (*przyp. red.*).

² Mosiądz — stop miedzi z cynkiem (*przyp. red.*).

³ Spiż — stop miedzi, cyny i cynku, często z domieszką ołowiu (*przyp. red.*).

⁴ Herodot, *Dzieje* 2,152, Warszawa 2015, wyd. 10, s. 158 (*przyp. red.*).

Przeczytaj Dn 2,34-35.44-45. Czego wersety te uczą nas o ostatecznym losie naszego świata?

Proroczy sen Nebukadnesara skupia się na tym, co ma się wydarzyć „w przyszłych dniach” (Dn 2,28). Królestwa z metali (i gliny), choć potężne i bogate, są jedynie przygrzywką do ustanowienia Królestwa Kamienia. Podczas gdy metale i glina są w jakimś stopniu produktem wytworzonym przez człowieka, to kamień w proroctwie nie został nawet dotknięty ludzką ręką. Mówiąc innymi słowy, choć każde z poprzednich królestw kiedyś się skończy, to jednak królestwo symbolizowane przez kamień będzie trwać wiecznie. Przenośnia dotycząca kamienia bardzo często odnosi się do Boga (np. Pwt 32,4; 1 Sm 2,2; Ps 18,32) oraz Mesjasza (zob. Ps 118,22; 1 P 2,4.7). Tak więc nic nie jest tak stosownym wyobrażeniem ustanowienia wiecznego Królestwa Bożego jak właśnie kamień.

Niektórzy twierdzą, że Królestwo Kamienia zostało ustanowione podczas pierwszego przyjścia Jezusa, a głoszenie ewangelii oznacza opanowanie świata przez Królestwo Boże. Ale Królestwo Kamienia ma nastąpić dopiero po tym, jak cztery wielkie królestwa upadną, a historia świata przedstawionego jako stopy z żelaza i gliny dobiegnie końca. To wyklucza spełnienie proroctwa w pierwszym wieku naszej ery, gdyż ziemska misja Jezusa trwała za panowania Rzymu, czwartego królestwa, na długo przed jego upadkiem.

Ponadto kamień stanie się wielką górą: „Kamień zaś, który uderzył w posąg, stał się wielką górą i wypełnił całą ziemię” (Dn 2,35). Ta góra kojarzy się z górą Syjon, miejscem świątyni, czyli jednym z najważniejszych symboli Królestwa Bożego na ziemi w czasach starotestamentowych. Ciekawe, że kamień, który oderwał się od góry, stał się następnie wielką górą. Ta góra, która już istnieje, to najprawdopodobniej niebiański Syjon, niebiańska świątynia, w której Chrystus ustanowił swoje wieczne królestwo. W Jeruzalem, które zstąpi z nieba (zob. Ap 21,1-22,5), królestwo to znajdzie swoje ostateczne spełnienie.

Proroctwo z 2. rozdziału *Księgi Daniela* spełniło się do tej pory co do wszystkich królestw. Dlaczego nie mielibyśmy teraz ufać, iż proroctwo to wypełni się także co do ostatecznego królestwa — wiecznego Królestwa Bożego? Dlaczego rzeczą nieracjonalną byłoby *nie wierzyć* w spełnienie tego proroctwa?

DO DALSZEGO STUDIUM

Warto zauważyć, że posąg z 2. rozdziału *Księgi Daniela* składa się między innymi ze złota i srebra, które są metalami związanymi z potęgą ekonomiczną. Ponadto zawiera on brąz i żelazo, które używano do wyrabiania broni, jak również glinę, która w starożytności była używana jako materiał do wyrobu tabliczek do pisania oraz naczyń gospodarstwa domowego. Tak więc posąg ten jest żywym obrazem ludzkości i jej dokonań. W stosowny sposób kolejne części posągu ukazują następstwo światowych potęg i ostateczny rozpad trwający aż do końca historii ludzkości. Jednak kamień został przedstawiony wyraźnie jako powstały „bez udziału rąk” (Dn 2,45), co dobitnie świadczy o nadprzyrodzonym końcu doczesnego świata i jego pychy podnoszącej się przeciwko Bogu.

Choć „niewprawnemu ludzkiemu oku historia świata może się wydawać chaotyczną grą przeciwstawnych sił, (...) to *Księga Daniela* upewnia nas, że Bóg czuwa nad wszystkim, patrząc z góry na świat i realizując to, co uważa za najlepsze”¹.

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Jakże dobrze wiedzieć, że wśród całego chaosu i cierpienia w tym świecie Bóg ostatecznie panuje i doprowadzi wszystko do chwalebego końca! Ale zanim to się stanie, jaka jest teraz nasza rola w czynieniu wszelkiego dobra, jakie możemy uczynić, by złagodzić cierpienie w tym upadłym świecie?

2. Jak możemy wyjaśnić to, że Daniel i jego towarzysze najwyraźniej pilnie i lojalnie służyli pogańskiemu królowi, który wyrządził tyle zła ludowi Bożemu?

3. Jak już wcześniej zauważyliśmy, niektórzy interpretatorzy twierdzą, że kamień, który oderwał się od góry bez udziału ludzkich rąk, symbolizuje głoszenie ewangelii w świecie. Nie może to być jednak poprawna interpretacja z wielu powodów. Otóż w Dn 2,35 czytamy, że kamień ten skruszył poprzednie królestwa i kawałki po nich rozniósł „wiatr, tak że nie było po nich śladu”. Nic takiego nie stało się po śmierci Jezusa na krzyżu. Ponadto próby utożsamiania Królestwa Kamienia z Kościołem pomijają fakt, iż Królestwo Kamienia zajmie miejsce wszystkich form ludzkiego panowania na świecie. Jest to królestwo, które obejmie cały świat. Dlatego tylko Jezus podczas swego powtórnego przyjścia może rozpocząć proces przedstawiony jako wypełnienie tego proroczego snu. Dlaczego powtórne przyjście Jezusa jest jedyną sensowną interpretacją tego, czego kamień ma dokonać w czasie ostatecznym?

¹ William H. Shea, *Daniel: A Reader's Guide*, Nampa 2005, s. 98.